

Tarptautinė
migracijos
organizacija

Europos
migracijos
tinklas

Trečiųjų šalių piliečių
integracija į darbo rinką
Lietuvoje

2018/1

EMT STUDIJA

IOM • OIM

with funding by
the European Union

Šis tyrimas atliktas pagal Europos migracijos tinklo (EMT) 2017 – 2018 m. metinę programą.

EMT – tai ES valstybių narių, Norvegijos ir Europos Komisijos tinklas, skirtas rinkti, analizuoti ir dalintis naujausia, objektyvia ir palyginama informacija migracijos bei prieglobsčio srityje. Lietuvoje EMT veiklą LR Vyriausybės nutarimu vykdo Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) Vilniaus biuras.

Daugiau informacijos apie EMT: www.emn.lt.

Kontaktai:

Europos migracijos tinklo nacionalinis informacijos centras Lietuvoje

Jakšto 12, 4 aukštas

LT-01105, Vilnius

Tel.: +370 5 2624897

Faksas: +370 5 2611326

El. paštas: emn@iom.lt

© Tarptautinė migracijos organizacija (TMO), Europos migracijos tinklas (EMT), 2018

Studijoje pateikta informacija nebūtinai atspindi oficialią Lietuvos Respublikos, Europos Komisijos ar TMO ir jos šalių narių poziciją. Visos teisės saugomos. Kopijuoti visą ar dalimis, taip pat naudoti komerciniais tikslais be TMO Vilniaus biuro raštiško leidimo draudžiama.

Trečiųjų šalių piliečių
integracija į darbo rinką
Lietuvoje

2018/1

EMT STUDIJA

Turinys

---

1. POLITIKOS, SUSIJUSIOS SU BENDRAJA INTEGRACIJA IR INTEGRACIJA Į DARBO RINKĄ.....	5
1.1. Integracijos politikų Lietuvoje apžvalga.....	6
1.2. Su integracija į darbo rinką susijusios politikos Lietuvoje.....	11
1.3. Integracijos į darbo rinką politikos įgyvendinimas: institucinė struktūra, stebėseną ir vertinimas.....	12
2. PRIEMONĖS IR PRAKTIKOS, PALENGVINANČIOS TREČIŲJŲ ŠALIŲ PILIEČIŲ INTEGRACIJĄ Į DARBO RINKĄ LIETUVOJE.....	14
2.1. Pagrindinių integracijos sričių apžvalga.....	15
2.2. Perspektyvūs Lietuvoje įgyvendintų integracijos priemonių pavyzdžiai.....	18
2.3. Privataus sektoriaus iniciatyvos, skirtos palengvinti trečiųjų šalių piliečių integraciją į darbo rinką.....	21
IŠVADOS.....	24

1.

Politikos, susijusios su
bendraja integracija ir
integracija į darbo rinką

1.1. INTEGRACIJOS POLITIKŲ LIETUVOJE APŽVALGA

Klausimas (toliau – K) 1. Prašome glaustai apibūdinti su trečiųjų šalių piliečių situacija susijusį kontekstą Lietuvoje.

a. Kokių pagrindinių kategorijų trečiųjų šalių piliečiai atvyksta į Lietuvą? Ar nuo 2014 m. šioje struktūroje buvo kokių nors pokyčių?

Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – Įstatymas) numato šiuos laikino užsieniečių atvykimo ir buvimo Lietuvos Respublikoje pagrindus:

- Darbas:
  1. ketina dirbti Lietuvos Respublikoje¹;
  2. ketina dirbti Lietuvos Respublikoje aukštos profesinės kvalifikacijos reikalaujantį darbą;
  3. perkeliamas įmonės viduje kaip vadovas, specialistas, darbuotojas stažuotojas; (nuo 2017 m. rugsėjo mėn. perkeltas Direktyva 2014/66);
  4. ketina dirbti kaip tyrėjas ar dėstytojas;
- Teisėta veikla:
  5. užsiima ir ketina toliau užsiimti teisėta veikla;
  6. ketina užsiimti teisėta veikla, susijusia su naujų technologijų ar kitų Lietuvos Respublikos ūkio ir socialinei plėtrai reikšmingų naujovių diegimu (naujas nuo 2017 sausio 1 d.);
- Studijos:
  7. ketina mokytis Lietuvos Respublikoje;
- Šeimos susijungimas:
  8. Šeimos susijungimo atveju;
- Kitais atvejais:
  9. asmenys, kurie turi teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę LR pilietybės įstatymo nustatyta tvarka bei lietuvių kilmės asmenys; UTPI nustatyta tvarka suteikta papildoma apsauga Lietuvos Respublikoje; kitais įstatyme numatytais atvejais².

¹ Į šią grupę patenka užsieniečiai, kurie: a) atvyksta pagal darbo sutartį ir turi ne mažesnę nei 1 metų darbo patirtį pagal turimą kvalifikaciją per pastaruosius dvejus metus; (2015 m. kovo 1 d. perkelta Direktyva 2011/98); b) laikinai atsiųsti (komandiruoti) į Lietuvos Respubliką (nuo 2017 m. sausio 1 d. atsisakyta leidimo dirbti, nuo 2019 m. sausio 1 d. planuojama, kad su leidimu dirbti); c) atvyksta dirbti sezoninį darbą (2017 m. liepos 1 d., perkelta Direktyva 2014/36).

² Pvz., užsienietis kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje įgijo ilgalaikio gyventojų statusą ir turi tos valstybės išduotą leidimą gyventi; užsieniečiui yra nustatyta globa (rūpyba) arba yra paskirti globėju (rūpintoju); užsienietis yra nelydimas nepilnametis negrąžinamas į užsienio valstybę; užsienietis negali išvykti dėl humanitarinių priežasčių, negalima grąžinti ar išsiųsti iš Lietuvos Respublikos; negali išvykti dėl pavojingos organizmo būklės; leidžiama pasilikti gyventi kaip prekybos žmonėmis arba nelegalaus darbo aukai.

1 lentelė. Užsieniečių atvykimas pagal leidimus laikinai gyventi, 2013 – 2017 m.

Atvykimo pagrindas	2013	2014	2015	2016	2017
Šeimos susijungimas	5020	5509	5708	2958	4546
Dirbti	3626	4055	5038	6618	10613
Mokytis	1476	1678	1983	2439	2758
Užsiimti kita teisėta veikla	4181	6615	4949	2766	764
Kita	287	439	550	356	692
Iš viso	14590	18296	18228	15137	19373

Būtina pastebėti, kad nuo 2014 m. ženkliai auga atvykstančių darbo tikslais skaičius. Pavyzdžiui, 2017 m. buvo išduoti 10,5 tūkst. leidimų laikinai gyventi bei 23 tūkst. nacionalinių D vizų darbo pagrindu. Todėl per 2017 m. bendras atvykusių dirbti užsieniečių skaičius Lietuvoje siekė apie 40 tūkst. Didžioji dauguma atvykstančių dirba transporto sektoriuje tolimųjų reisų vairuotojais, tačiau auga ir kituose sektoriuose dirbančių užsieniečių skaičius.

Taip pat būtina pastebėti, kad 2017 m. daugiau nei 3,5 karto sumažėjo užsieniečių, atvykstančių tiesėtos veiklos pagrindu. Tai aiškintina tuo, kad 2016 – 2017 m. buvo vykdomas sugriežtintas šiuo pagrindu atvykstančių ir leidimą laikinai gyventi keičiančių užsieniečių patikrinimas, nes yra nustatoma daug piktnaudžiavimo atvejų šiuo atvykimo pagrindu.

Apibendrinant galima pasakyti, kad užsieniečiai Lietuvoje sudaro tik nedidelę dalį Lietuvos gyventojų. Lietuvoje 2018 m. pabaigoje gyveno 49,4 tūkst. užsieniečių ir jie sudarė 1,8 proc. visų gyventojų. Tačiau pastaraisiais metais atvykstančių užsieniečių skaičius nuolat auga, ypač atvykstančių darbo tikslais, nes Lietuva susiduria su darbo jėgos trūkumu. Šiuo metu absoliuti dauguma atvykstančių užsieniečių dirba paslaugų sektoriuje (tolimųjų reisų vairuotojais) ir atvyksta į Lietuvą laikinai, todėl kartais išsakoma nuomonė, kad užsieniečių integracijos poreikis nėra didelis. Tačiau augant darbuotojų ne iš ES šalių poreikiui Vyriausybė kaip vieną iš prioritetų yra įvardijusi aukštos kvalifikacijos darbuotojų ir talentų pritraukimą ir išlaikymą Lietuvoje. Taip integracijos klausimai tampa vis labiau aktualūs.

b. Kuriuose sektoriuose dirba daugiausiai trečiųjų šalių piliečių (pvz., žemės ūkio, paslaugų, gamybos, statybų, asmeninės priežiūros, sezoninių darbų)? Ar tarp užsienio ir vietos piliečių užimtumo lygio esama skirtumų? Ar užimtumo lygis skiriasi pagal lytį?

Absoliuti dauguma (apie 80 proc.) darbuotojų užsieniečių dirba paslaugų sektoriuje. Didžioji dauguma tarptautinio krovinų vežimo transporto priemonių vairuotojai. Statybų sektoriuje dirba apie 15 proc., o pramonės sektoriuje apie 5 proc. užsieniečių.

Užsieniečių užimtumo lygis Lietuvoje neskaičiuojamas.

c. Į kokius pagrindinius integracijos iššūkius koncentruojasi Lietuva? Glaustai aprašykite.

Lietuva daugiausia dėmesio ir resursų skiria užsieniečių, gavusių prieglobstį Lietuvoje, integracijai. Užsieniečių integracijos įgyvendinimas yra koordinuojamas LR Vyriausybės sudarytos komisijos. Už užsieniečių integraciją yra atsakinga LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM). Taip pat svarbu paminėti, kad dabartinė Vyriausybė kaip vieną iš prioritetinių sričių yra įvardijusi aukštos kvalifikacijos darbuotojų ir talentų iš užsienio pritraukimą ir išlaikymą. Šio prioriteto įgyvendinimo ir priemonių parinkimo atsakomybė buvo deleguota LR Ūkio ministerijai.

Iki 2018 m. pabaigos Lietuvoje nebuvo patvirtinto užsieniečių integracijos strategijos ar veiksmų plano. Tačiau 2018 m. gruodžio 21 d. Socialinės apsaugos ir darbo ministras gruodžio 2018 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. A1-755 patvirtino „Užsieniečių integracijos į visuomenę 2018 – 2020 metų veiksmų planą“. Šis planas pakeitė kitą Socialinės apsaugos ir darbo

ministro 2014 m. gruodžio 31 d. pasirašytą įsakymą Nr. A1-683 „Užsieniečių integracijos politikos įgyvendinimo 2015 – 2017 metų veiksmų planas“. Siekiant sudaryti sąlygas integruoti užsieniečius į Lietuvos visuomenės gyvenimą, 2016 m. skirtas finansavimas 3 projektams iš Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (PMIF) 2014-2020 metų nacionalinės programos pagal veiksma „Paslaugų trečiųjų šalių piliečiams teikimas“, kurių metu įsteigti užsieniečių integracijos centrai Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Integracijos centruose teikiamos įvairios paslaugos trečiųjų šalių piliečiams, pvz., informavimas, konsultavimas, lietuvių kalbos bei pilietinio orientavimo kursai, socialinės, psichologinės, vertimo, teisinės ir kitos paslaugos. Taip pat buvo numatytos valstybės tarnautojų švietimas ir kiti švietėjiški renginiai. Mokymuose ir švietėjiškuose renginiuose, kuriuos organizavo Lietuvos darbo birža prie SADM, susijusiuose su užsieniečių integracijos procesais, dalyvavo 365 darbdaviai. 14 433 darbdavių suteiktos individualios konsultacijos dėl trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo, elektroniniu paštu išsiųsta informacija, susijusi su užsieniečių įdarbinimu Lietuvoje.

Šis planas buvo labiau švietėjiško pobūdžio institucijoms, specialistams, darbdaviams. Jo tikslas integruoti užsieniečius į Lietuvos visuomenės gyvenimą ir skatinti visuomenės toleranciją užsieniečių atžvilgiu, taip pat stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą užsieniečių integracijos srityje, vykdyti integracijos procesų stebėseną. Pasibaigus planui jis nebuvo atnaujintas.

K2. Ar terminas „integracija“ yra apibūdintas Lietuvos nacionaliniuose teisės aktuose ar strateginiuose dokumentuose? Jei taip, prašome aprašyti sąvoką ir jos kontekstą bei nurodyti, ar šios sąvokos yra aiškiai siejamos su užimtumu.

„Integracijos“ terminas yra apibrėžtas Įstatyme. Įstatymo 107 str. numato, kad:

1. Lietuvos Respublika sudaro sąlygas užsieniečių, kurie turi leidimą gyventi, integracijai į valstybės politinį, socialinį, ekonominį ir kultūrinį gyvenimą įstatymų nustatyta tvarka.
2. Lietuvos valstybės politikos užsieniečių integracijos srityje nuostatomis įgyvendinti skiriamos Lietuvos Respublikos valstybės lėšos, taip pat gali būti naudojamos tarptautinių organizacijų, Europos Sąjungos struktūrinių fondų, Lietuvos Respublikos fizinių ir juridinių asmenų įsteigtų humanitarinės pagalbos fondų, nevyriausybinių organizacijų lėšos.

Įstatymo 109 str. nustato užsieniečių integracijos organizavimą (2017 m. rugsėjo 1 d.) ir numato, kad užsieniečių integraciją pagal kompetenciją įgyvendina valstybės institucijos ir įstaigos kartu su savivaldybėmis, tarptautinėmis ir nevyriausybėmis organizacijomis. Užsieniečių integracijos įgyvendinimą koordinuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės komisija.

K3. Ar Lietuvoje egzistuoja konkreti politika (strateginis dokumentas, modelis), skirta trečiųjų šalių piliečių, patenkančių į šios studijos sritį, integracijai?

Jei atsakėte TAIP, prašome trumpai apibūdinti, pateikiant pavadinimą, laikotarpį, institucinę įgyvendinimo struktūrą ir stebėseną.

Taip. 2018 m. gruodžio 21 d. Socialinės apsaugos ir darbo ministras gruodžio 2018 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. A1-755 patvirtino „Užsieniečių integracijos į visuomenę 2018–2020 metų veiksmų planą“. Plane numatytos 34 priemonės skirtos visų užsieniečių integracijai gerinti. Kadangi planas buvo patvirtintas metų pabaigoje, nėra galimybės detaliau įvertinti priemones. Tą bus galima padaryti 2019 metais.

Taip pat svarbu paminėti, kad Vyriausybė kaip vieną iš prioritetinių sričių darbo rinkos sferoje yra įvardijusi aukštos kvalifikacijos darbuotojų ir talentų pritraukimą bei išlaikymą Lietuvoje. Šio prioriteto įgyvendinimo ir priemonių parinkimo atsakomybė buvo deleguota LR Ūkio ministerijai (plačiau - Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, patvirtinta 2017 m. kovo 13 dieną).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos ketvirtame skyriuje „Darni ekonomika ir finansai“, nurodančioje 4-tojo prioriteto tikslus ir priemones, vienu iš punktų yra įvardijamas talentų pritraukimas ir išlaikymas Lietuvoje. Šiam tikslui įgyvendinti įvardijamos kelios taikytinos priemonės:

- talentų pritraukimo agentūros steigimas;
- paskatų sistemos, kuri būtų skirta aukštos kvalifikacijos specialistams pritraukti, sukūrimas;

- imigracijos modelio, kuris yra orientuotas į aukštos kvalifikacijos specialistus ir jų šeimų pritraukimą į Lietuvą, gerinimas;
- sukūrimas modelio, kuris orientuotas į užsienio tyrėjų pritraukimą ir reintegraciją į Lietuvos mokslo ir studijų institucijas moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai sumanios specializacijos kryptyse vykdyti.

Konkrečias priemones šiuo metu vysto viešoji įstaiga Investuok Lietuvoje (tiesioginių užsienio investicijų plėtros agentūra, veikianti prie LR Ūkio ministerijos).

Jei atsakėte NE, ar egzistuoja vyraujantis integracijos metodas? Prašome labai glaustai apibūdinti.

Iki 2018 m. gruodžio mėn. Lietuva neturėjo veikiančios užsieniečių integracijos strategijos. Lietuva turėjo tik priemones, taikomas prieglobstį gavusiems asmenims.

Trečiųjų šalių piliečių integracija vykdoma per projektus, kurie finansuojami iš PMIF nacionalinės programos lėšų (toliau žiūrėti atsakymą į 4 klausimą). Užsieniečių integraciją vykdo nevyriausybinės organizacijos. Jų veikla finansuojama iš PMIF.

Paminėtina, kad trečiųjų šalių piliečiams darbo rinkos paslaugos ir užimtumo rėmimo priemonės teikiamos tomis pačiomis sąlygomis kaip ir piliečiams, vadovaujantis Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymu. Šiuo įstatymu nustatytos darbo rinkos paslaugos ir priemonės taikomos ir leidimą gyventi Lietuvoje turintiems užsieniečiams, kurie pagal teisės aktus atleidžiami nuo pareigos įgyti leidimą dirbti (LR užimtumo įstatymo 1 str.).

K4. Kokios pagrindinės sritys (priemonės) yra aktyviai įgyvendinamos kaip konkrečios politikos / strateginio dokumento / modelio, skirto integracijai, dalis (pvz. kalbos žinios, pilietinis orientavimas, vertybės, konstitucija, kultūra, istorija, kvalifikacijos pripažinimas, apgyvendinimas, ugdyimas, parama bendroms piliečių ir trečiųjų šalių piliečių veikloms ir t. t.)?

2018 m. gruodžio 21 d. Socialinės apsaugos ir darbo ministras gruodžio įsakymu Nr. A1-755 patvirtino „Užsieniečių integracijos į visuomenę 2018 – 2020 metų veiksmų planą“. Plane numatytos 34 priemonės, skirtos visų užsieniečių integracijai gerinti. Nors dauguma priemonių numatytos prieglobstį Lietuvoje gavusiems asmenims, tačiau įtraukta ir priemonių, skirtų visiems užsieniečiams integruoti į darbo rinką (pvz., mokymai kaip steigti verslą, mokymai darbdaviams apie užsieniečių integracijos procesus, tobulinti reglamentuojamų kvalifikacijų pripažinimo įstatymą). Kadangi planas buvo patvirtintas metų pabaigoje, nėra galimybės detaliau įvertinti priemones. Tą bus galima padaryti 2019 metais.

Lietuva remia nevyriausybinių organizacijų veiklą užsieniečių integracijos srityje. 2014 – 2020 m. iš PMIF nacionalinės programos lėšų³ yra finansuojami 3 užsieniečių integracijos centrai – Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Projektų tikslas – integracijos centruose teikti būtinas paslaugas tikslinės grupės atstovams, siekiant pagerinti jų integracijos sąlygas Lietuvoje. Projektų tikslinė grupė yra trečiųjų šalių piliečiai, turintys leidimus laikinai arba nuolat gyventi (įskaitant ir prieglobsčio gavėjus) bei trečiųjų šalių piliečiai, kurie yra Europos Sąjungos piliečio šeimos nariai ir turi Europos Sąjungos leidimo laikinai arba nuolat gyventi kortelę. PMIF finansuoja veiksmus iki trečiųjų šalių piliečių integracijos į darbo rinką, todėl specialių priemonių ir veiklų, skirtų trečiųjų šalių piliečiams, turintiems teisę dirbti, iš PMIF lėšų nėra finansuojama. PMIF lėšomis finansuojamos į švietimą ir mokymą orientuotos priemonės, kuriomis palengvinamos galimybės įsilieti į darbo rinką (tai veiklos, susijusios su trečiųjų šalių piliečių pasirengimu integruotis į darbo rinką):

- profesinis orientavimas, individualios ir grupinės konsultacijos bei pagalba siekiant įsitvirtinti darbo rinkoje, palydėjimas, tarpininkavimas – pagalba rengiant gyvenimo aprašymą, motyvacinius laiškus, ieškant laisvų darbo vietų, tarpininkavimas, atstovavimas darbo biržoje, pagalba pasiruošiant darbo pokalbiui, bendradarbiavimas su galimais ir esamais darbdaviais). Teikiama trečiųjų šalių piliečiams, turintiems leidimus laikinai arba nuolat gyventi Lietuvoje ar Europos Sąjungos leidimo laikinai arba nuolat gyventi korteles. Veikla finansuojama užsieniečių integracijos centruose Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje;
- teisinės, socialinės konsultacijos – dalinai apima ir su darbo rinka susijusius klausimus; teikiama trečiųjų šalių piliečiams, turintiems leidimus laikinai arba nuolat gyventi Lietuvoje ar Europos Sąjungos leidimo laikinai arba nuolat gyventi korteles; veikla finansuojama užsieniečių integracijos centruose Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje;

³ Daugiau informacijos <http://esf.socmin.lt/index.php?-507516257>.

- lietuvių kalbos mokymai – teikiama trečiųjų šalių piliečiams, turintiems leidimus laikinai arba nuolat gyventi Lietuvoje ar Europos Sąjungos leidimo laikinai arba nuolat gyventi korteles; veikla finansuojama užsieniečių integracijos centruose Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje;
- pilietinio orientavimo mokymai trečiųjų šalių piliečiams – Lietuvos visuomenės pažinimas (kultūra, tradicijos), istorijos, geografijos pagrindai, supažindinimas su pagrindiniais Lietuvos įstatymais, socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros, švietimo sistemomis teikiama trečiųjų šalių piliečiams, turintiems leidimus laikinai arba nuolat gyventi Lietuvoje ar Europos Sąjungos leidimo laikinai arba nuolat gyventi korteles; veikla finansuojama užsieniečių integracijos centruose Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje;
- LR Konstitucijos pagrindų mokymai – teikiama trečiųjų šalių piliečiams, turintiems leidimus laikinai arba nuolat gyventi Lietuvoje ar Europos Sąjungos leidimo laikinai arba nuolat gyventi korteles; veikla finansuojama užsieniečių integracijos centruose Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje;
- lyderystės, verslumo patyriminiai mokymai – teikiama trečiųjų šalių piliečiams, turintiems leidimus laikinai arba nuolat gyventi Lietuvoje ar Europos Sąjungos leidimo laikinai arba nuolat gyventi korteles; veikla finansuojama užsieniečių integracijos centre Vilniuje.

Užsieniečiai, turintys leidimą laikinai ir nuolat gyventi Lietuvoje, gali naudotis visomis integracijos į darbo rinką priemonėmis kaip ir ES bei Lietuvos gyventojai. Jiems taikomi bendri reikalavimai. Vadovaujantis LR užimtumo įstatymu, darbo rinkos paslaugos (toliau – DRP) teikiamos šiems asmenims (taip pat ir užsieniečiams):

- 1) nedirbantiems asmenims;
- 2) asmenims, dirbantiems pagal darbo sutartį ar darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu;
- 3) savarankiškai dirbantiems asmenims;
- 4) nedarbingiems asmenims;
- 5) darbdaviams (20 str. 1 d.).

Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės (toliau – ADRPP) ir užimtumo didinimo programos (toliau – UDP) taikomos šiems darbo ieškantiems asmenims, registruotiems teritorinėje darbo biržoje):

- 1) bedarbiams;
- 2) nedarbingiems asmenims;
- 3) užimtiems asmenims (20 str. 2 d.). Užimtiems asmenims taikoma tik aktyvi darbo rinkos politikos priemonė – profesinis mokymas (20 str. 3 d.).

Leidimą gyventi turintiems trečiųjų šalių piliečiams, užsiregistravusiems darbo biržoje, kaip ir Lietuvos piliečiams, teikiamos visos minėtos paslaugos. Leidimą gyventi turintiems trečiųjų šalių piliečiams, kuriems užsiregistravus darbo biržoje buvo suteiktas bedarbio statusas, taikomos ADRPP ir UDP. Paslaugos ir priemonės yra savanoriškos ir teikiamos nemokamai.

DRP sudaro: 1) laisvų darbo vietų ir ieškančių darbo asmenų registravimas; 2) informavimas; 2) konsultavimas; 3) įsidarbinimo galimybių vertinimas; 4) tarpininkavimas įdarbinant (26 - 30 str.).

ADRPP, kuriomis siekiama padėti darbo ieškantiems asmenims padidinti jų užimtumo galimybes ir derinti darbo pasiūlą ir paklausą, yra šios: 1) parama mokymuisi; 2) parama judumui; 3) remiamasis įdarbinimas; 4) parama darbo vietoms steigti (35-47 str.).

UDP rengia ir įgyvendina savivaldybės. Užimtumui didinti gali būti rengiamos šios programos: 1) nedarbo prevencijos; 2) imigrantų, tautinių mažumų integravimo į darbo rinką; 3) šio straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų užimtumo didinimo; 4) kitos (48 str.). Šiuo metu daugiausia savivaldybių programos orientuotos į trumpalaikį užimtumą, pvz., viešuosius darbus.

Kaip jau minėta, talentų pritraukimas ir išlaikymas Lietuvoje yra įvardijamas kaip vienas dabartinės Vyriausybės prioritetų. Tiesioginių užsienio investicijų agentūra Lietuvoje „Investuok Lietuvoje“ parengė priemones, kurios galėtų padėti įgyvendinti užsibrėžtus tikslus. Šios priemonės buvo identifikuotos atlikto kokybinio tyrimo metu:

- lietuvių kalbos mokymasis. Siūloma dalinai kompensuoti lietuvių kalbos kursus tiems, kurie išlaiko valstybinį lietuvių kalbos egzaminą;

- aktualiomis kalbomis išleisti informaciniai paketai, kuriuose būtų įtraukta informacija apie integraciją į visuomenę (platesnė informacija apie gyvenimą Lietuvoje, migracijos procedūras šeimos nariams, mokesčių sistemą, teikiamas nekilnojamo turto, bankines paslaugas ir pan.).
- mokesinės lengvatos aukštos kvalifikacijos darbuotojams. Buvo iškeltas pasiūlymas atleisti šios kategorijos darbuotojus nuo gyventojų pajamų mokesčių pirmaisiais gyvenimo Lietuvoje metais.

Šios pasiūlytos priemonės buvo pristatytos Vyriausybei, tačiau dar nėra patvirtintos.

1.2. SU INTEGRACIJA Į DARBO RINKĄ SUSIJUSIOS POLITIKOS LIETUVOJE

K5. Ar Lietuvoje egzistuoja konkreti politika / strateginis dokumentas/ modelis, skirtas trečiųjų šalių piliečių, patenkančių į šios studijos sritį, integracijai į darbo rinką?

Ne.

K5a. Jei atsakėte TAIP, prašome apibūdinti:

- a) Ar tai yra bendrosios integracijos politikos / strategijos dalis?
- b) Kada buvo sukurta ši strategija / politikos dokumentas? Prašome glaustai apibūdinti šios strategijos pagrindą (žymus atvykstančių trečiųjų šalių piliečių išaugimas, darbo rinkos poreikiai, socialinė sanglauda, kova prieš skurdą, kova prieš diskriminaciją ir t.t.).
- c) Kokios yra integracijos į darbo rinką tikslinės grupės (pvz. visi trečiųjų šalių piliečiai, šeimos nariai, darbuotojai, ar telkiamasi į konkrečią grupę, pvz. neseniai atvykusiuosius)?
- d) Ar Lietuvoje siūlomos integracijos į darbo rinką priemonės visiems trečiųjų šalių piliečiams, ar tik tiems, kurie turi perspektyvą likti nuolat gyventi? Prašome detalizuoti.
- e) Kokie yra pagrindiniai integracijos į darbo rinką strategijos tikslai?

Netaikoma.

K5b. Jei atsakėte NE, ar Lietuvoje egzistuoja vyraujantis metodas, susijęs su integracija į darbo rinką?

Trečiųjų šalių piliečiams darbo rinkos paslaugos ir užimtumo rėmimo priemonės teikiamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymu. Šiuo įstatymu nustatytos darbo rinkos paslaugos ir priemonės, taikomos ir leidimą gyventi LR turintiems užsieniečiams, kurie pagal LR teisės aktus atleidžiami nuo pareigos įsigyti leidimą dirbti (LR užimtumo įstatymo 1 str.). Vadinasi, užsieniečiai, turintys leidimą laikinai ar nuolat gyventi, gali naudotis tomis pačiomis paslaugomis kaip ir ES ar Lietuvos piliečiai. Atvykstantys su nacionaline (D) tokiomis paslaugomis negalėtų naudotis.

K6. Ar nuo 2015 m. išaugę migracijos srautai turėjo kokią nors poveikį dabartiniam trečiųjų šalių piliečių integracijos į darbo rinką reguliavimui ir (arba) politikai (pvz. ar dėl išaugusių migracijos srautų sustiprėjo bendradarbiavimas tarp skirtingų suinteresuotųjų šalių bei tarnybų, ar dėl naujų nustatytų prioritetų buvo sustabdytos tam tikros priemonės / veiklos/ finansavimas)? Jei taip, prašome glaustai aprašyti šiuos pokyčius.

Ne.

K7. Ar dėl integracijos bendrąja prasme ir integracijos į darbo rinką pastaruosiu metu vyko kokios nors diskusijos žiniasklaidoje / akademinėje bendruomenėje / NVO? Nurodykite tikslinę grupę šios studijos ribose. Prašome glaustai apibūdinti aptartas temas.

Viešojoje erdvėje keliamas klausimas dėl darbuotojų užsieniečių (ypač ukrainiečių) išnaudojimą. Valstybinė darbo inspekcija nustatė, kad dalis į Lietuvą aptvyksančių ukrainiečių atvyksta kaip komandiruojami darbuotojai iš Lenkijos. Tyrimas parodė, kad darbuotojai iš Ukrainos dažniausiai nėra net buvę Lenkijoje ir su Lenkijos įmone nėra sudarę darbo sutarčių. Jie,

padedant tarpininkams, tiesiogiai atvyksta į Lietuvą. Nežinodami savo teisių, nemokėdami kalbos, atvykusieji gyvena ir dirba blogomis sąlygomis, negaudami už darbą priklausančio atlygio. Valstybinės darbo inspekcijos vadovas teigia: „Matome, kad darbo jėgos migracija kelia papildomų grėsmių. Jos susijusios su darbuotojų pažeidžiamumu: ar tai būtų užsieniečių išnaudojimas Lietuvos įmonėse, ar komandiruotųjų iš Lietuvos įmonių darbas, tarkime, Norvegijoje. Kaip institucija mes siekiame ir sieksime, taip pat ir įvairiais lygiais bendradarbiaudami su užsienio kolegomis, kad būtų apgintos darbo migrantų teisės bei socialinės garantijos⁴.“

Taip pat diskutuojama dėl galimo atlyginimų dempingo įdarbinant užsieniečius. Vyriausybėje vyksta diskusijos dėl kvotų darbuotojams iš trečiųjų šalių įvedimo⁵. Verslininkai nuogąstauja, kad kvotos gali stabdyti verslo plėtimąsi⁶.

K8. Ar trečiųjų šalių piliečių, patenkančių į šios studijos sritį, integracija į darbo rinką jūsų valstybėje (narėje) yra pripažįstama politiniu prioritetu ir jei taip, kas ją pripažįsta prioritetu (nacionalinė valdžia, įstatymų leidėjas ar kiti politiniai subjektai)?

Ne.

1.3. INTEGRACIJOS Į DARBO RINKĄ POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS: INSTITUCINĖ STRUKTŪRA, STEBĖSENA IR VERTINIMAS

K9. Prašome pateikti trečiųjų šalių piliečių, patenkančių į šios studijos sritį, integracijos į darbo rinką institucinės struktūros organizacijų schemą, nurodant skirtingų valdžios subjektų atsakomybes įgyvendinant integracijos politikas ir priemones. Taip pat prašome įtraukti vietinio lygmens bei centrinio lygmens valdymo struktūras.

Lietuvos darbo birža kartu su jai pavaldžiomis teritorinėmis darbo biržomis įgyvendina darbo rinkos ir užimtumo rėmimo politiką. Šiuo metu šalyje veikia 10 teritorinių darbo biržų Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje, Šiauliuose, Alytuje, Marijampolėje, Tauragėje, Telšiuose ir Utenoje⁷. Lietuvos darbo birža darbo ieškantiems asmenims padeda greičiau įsidarbinti, suteikia jiems galimybių įgyti reikiamą kvalifikaciją ir konkuruoti darbo rinkoje, darbdaviams padeda susirasti kvalifikuotų darbuotojų.

Tikslai:

- derinti darbo pasiūlą ir paklausą,
- mažinti nedarbą ir užkirsti jam kelią,
- gerinti teikiamų paslaugų kokybę.

Savivaldybių institucijos ir įstaigos dalyvauja įgyvendinant darbo vietų subsidijavimo, vietinių užimtumo iniciatyvų projektų, savarankiško užimtumo rėmimo bei rengia ir įgyvendina užimtumo didinimo programas.

Socialiniai partneriai (Vyriausybės atstovai, Profesinių sąjungų atstovai, darbdavių organizacijų atstovai), įgyvendindami užimtumo rėmimo politiką, savo interesams atstovauja dalyvaudami Lietuvos Respublikos trišalės tarybos ir trišalių tarybų (komitetų, komisijų) prie užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų veikloje.

Ūkio ministerijai pavaldi viešoji įstaiga Investuok Lietuvoje teikia šalies Vyriausybei pasiūlymus, susijusius su talentų pritraukimu ir išlaikymu Lietuvoje.

⁴ https://www.vdi.lt/Forms/Tekstas1.aspx?Tekstai_ID=1548.

⁵ <https://www.15min.lt/verslas/naujiena/finansai/statistika-darbo-imigracija-auga-daugiau-nei-dvigubai-662-974632>.

⁶ <https://www.vz.lt/transportas-logistika/2018/05/16/lietuvos-vezejai-vyriausybes-planuojamos-kvotos-pavojingos-verslui>.

⁷ Nuo 2018 m. spalio 1 d. Lietuvos darbo birža reorganizuojama į Užimtumo tarnybą, veikiančią prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kurią sudarys administracija, regioniniai kompetencijų centrai, 4 klientų aptarnavimo departamentai ir 50 klientų aptarnavimo skyrių.

K10. Ar Lietuvoje rengiamos periodinės stebėsenos ataskaitos (pvz. metinės ataskaitos) apie į šios studijos sritį patenkančių trečiųjų šalių piliečių integraciją į darbo rinką? Jei atsakėte „taip“, kokie yra pagrindiniai integracijos rodikliai? Kaip ir kas juos sudaro? Kaip jie susiję su 2004 m.⁸ priimtais Zaragoza rodikliais?

Ne.

K11. Prašome aprašyti pagrindinius iššūkius bei kliūtis Lietuvoje kuriant ir įgyvendinant trečiųjų šalių piliečių, patenkančių į šios studijos sritį, integravimo į darbo rinką politikas.

Galima išskirti keletą iššūkių, susijusių su užsieniečių integravimu į darbo rinką:

- Šiuo metu užsieniečių integracija perduota nevyriausybinėms organizacijoms, kurios teikia paslaugas ir vykdo projektus. Visi užsieniečių integracijos projektai finansuojami iš ES lėšų. Nevyriausybinių organizacijų mini, kad projektinis finansavimas neužtikrina nuolatinės veiklos (galim pertrūkiai tarp projektų). Taip pat trūksta sisteminio požiūrio ir aiškios valstybinės strategijos užsieniečių integracijos klausimu.
- Užsieniečių integracijos (išskyrus aukštos kvalifikacijos darbuotojų iš užsienio) klausimai kol kas nepatenka į politinę dienotvarkę. Investuok Lietuvoje teigimu šiuo metu egzistuoja tik fragmentinės priemonės, skirtos palengvinti užsieniečių darbuotojų integraciją į darbo rinką ir visuomenę apskritai. Lietuvoje daugiau dėmesio skiriama prieglobstį gavusių užsieniečių integracijai. Šio srityje yra aiški valstybinė pozicija, veiklų koordinavimas ir daromi strateginiai sprendimai. Kitų užsieniečių grupių (pvz., darbuotojai, šeimos nariai, studentai) integracijos klausimams neskiriamas pakankamas prioritetas. Kartais tai aiškinama tuo, kad darbuotojais į šalį atvyksta laikinai į konkretų darbą, atvykstančių skaičius nėra didelis ir nėra poreikio valstybinei užsieniečių integracijos strategijai. Tačiau besikeičiančios darbo rinkos tendencijos rodo augantį darbuotojų iš užsienio, kurie galėtų užpildyti spragas darbo rinkoje, poreikį. Todėl diskusijos dėl bendro visų užsieniečių integracijos plano vyksta.
- Remiantis 2017 metais Investuok Lietuvoje atliktu kokybiniu tyrimu pagrindiniai įvardijami iššūkiai, kylantys iš užsienio atvykstantiems darbuotojams, yra šie: reikalingos ir galiojančios procedūrinės informacijos neprieinamumas anglų/rusų kalbomis; prasta klientų aptarnavimo kokybė aktualiose institucijose; nepalankios sąlygos mokytis lietuvių kalbos; žiniasklaidoje esantis didelis kiekis informacijos, piešančios žlungančios valstybės vaizdinį.

⁸ Taip pat prašome remtis informacija, pateikta FRA ataskaitoje: “Kartu ES – migrantų ir jų palikuonių dalyvavimo skatinimas” <http://fra.europa.eu/en/publication/2017/migrant-participation>

2.

Priemonės ir praktikos,
palengvinančios trečiųjų
šalių piliečių integraciją į
darbo rinką Lietuvoje

2.1. PAGRINDINIŲ INTEGRACIJOS SRIČIŲ APŽVALGA

K12. Lentelėje žemiau prašome nurodyti ir aprašyti pagrindines trečiųjų šalių piliečių integracijos į darbo rinką politikos sritis/komponentus.

2 lentelė. Pagrindinės trečiųjų šalių piliečių integracijos į darbo rinką politikos sritys/komponentai

Sritis/komponentas	Bendra apžvalga	Suinteresuotos šalys
1. Mokymai ir kvalifikacija (įskaitant skaitmeninius įrankius, skirtus skatinti mokymąsi ir integraciją į darbo rinką)	<ol style="list-style-type: none"> Profesinis mokymas Profesinio mokymo paslaugoms finansuoti skiriama lėšų suma negali viršyti 6 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos (MMA⁹) dydžių kvalifikacijai įgyti ir 3 MMA dydžių kvalifikacijai tobulinti ar kompetencijai įgyti. Employment Įdarbinimas pagal pameistrystės darbo sutartį (nuo 2017-07-01) organizuojamas asmenims, kurie dalyvauja profesiniame mokyme taikant pameistrystės formą. Darbdaviams, vykdančioms profesinį mokymą pagal pameistrystės formą ir kurie pagal pameistrystės darbo sutartį įdarbino teritorinės darbo biržos siūstus asmenis, kompensuojama 40 procentų darbo užmokesčio, nurodyto pagal pameistrystės darbo sutartį įdarbinto asmens darbo sutartyje, dalies, neviršijant 1 MMA dydžio. Stazuotė (nuo 2017-07-01), kaip neatlygintinas darbo praktikos laikotarpis, skirtas asmens darbo įgūdžiams ar profesinei kvalifikacijai kelti, atkurti ar tobulinti. Gali būti organizuojama bedarbiams, kurie turi atitinkamą profesinę kvalifikaciją arba neformaliojo suaugusiųjų švietimo būdu įgytą kompetenciją, tačiau ne mažiau kaip 6 mėnesius iš eilės nedirbusiam pagal šią turimą profesinę kvalifikaciją ar neformaliojo suaugusiųjų švietimo būdu įgytą kompetenciją. Stazuotės laikotarpiu į stazuotę pasiūstam asmeniui turi būti užtikrintas stažavimasis ne mažiau kaip 20 valandų, bet ne daugiau kaip 40 valandų per savaitę. Stipendijos dydis bedarbio pasirinkimu yra 0,5 MMA dydžio arba bedarbiui priklausanti nedarbo socialinio draudimo išmoka Neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas (nuo 2017-07-01) organizuojamas dvišalėje sutartyje, sudaromoje tarp teritorinės darbo biržos ir bedarbio, kurio 	<p>ADRPP pagal LR užimtumo įstatymą.</p> <p>Finansuojamos Europos socialinio fondo lėšomis.</p> <p>Planuoja teritorinės darbo biržos.</p> <p>Įgyvendina profesinio mokymo paslaugos teikėjai – mokymo įstaigos, darbdaviai.</p> <p>Stebėseną ir priežiūrą atlieka – Lietuvos darbo birža, SADM, ŠMM.</p>

⁹ MMA – 400 eurų nuo 2018 m. sausio 1 d. Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 spalio 11 d. Nr. 814 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“

	<p>neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytos kompetencijos bus pripažįstamos, numatytomis sąlygomis. Bedarbių neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas vykdomas kompetencijų pripažinimą organizuojančio asmens, kurį pasirenka pats bedarbis.</p>	
2. (Tarpasmeninių) įgūdžių tobulinimas	<p>Remiamas įdarbinimas:</p> <p>darbo įgūdžių įgijimo rėmimas organizuojamas tiesiogiai darbo vietoje trūkstamiems darbo įgūdžiams įgyti profesiniame mokyme dalyvaujantiems asmenims, arba jį baigusiems, ir pirmą kartą pagal įgytą kvalifikaciją ar kompetenciją darbo veiklą pradėdantiems bedarbiams.</p> <p>Darbdaviams, įdarbinusiems teritorinės darbo biržos siūstus asmenis, mokama subsidija darbo užmokesčiui. Subsidijos darbo užmokesčiui dydis negali viršyti 2 MMA dydžių</p>	<p>ADRPP pagal LR užimtumo įstatymą.</p> <p>Finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis.</p> <p>Planuoja teritorinės darbo biržos.</p> <p>Įgyvendina darbdaviai, teritorinės darbo biržos.</p> <p>Stebėseną ir priežiūrą atlieka – Lietuvos darbo birža, SADM.</p>
3. Informacijos ir konsultavimo teikimas	<p>Informuojant apie darbo rinkos paslaugų teikimą ir užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimą darbo ieškantys asmenys yra supažindinami su darbo rinkos paslaugomis ir užimtumo rėmimo priemonėmis bei dalyvavimo jose sąlygomis. Teikiant profesinio informavimo paslaugą, darbo ieškantys asmenys informuojami apie laisvas darbo vietas, darbo paiešką, profesinį mokymą, studijas, kvalifikacijų paklausą ir jų poreikių prognozes, profesijos pasirinkimą, keliamus reikalavimus.</p> <p>Konsultavimo paslaugos teikiamos siekiant padidinti darbo ieškančių asmenų motyvaciją įsidarbinti ar mokytis, patarti dėl darbo keitimo, padėti jiems pasirinkti profesiją ar planuoti karjerą, atsižvelgiant į asmenines savybes ir darbo rinkos poreikius.</p> <p>Konsultavimo paslaugas sudaro: 1) profesinis konsultavimas; 2) profesinės karjeros planavimas; 3) psichologinis konsultavimas. Šios paslaugos gali būti teikiamos individualiai arba grupėms.</p>	<p>DRP pagal LR užimtumo įstatymą.</p> <p>Planuoja ir įgyvendina teritorinės darbo biržos.</p> <p>Stebėseną ir priežiūrą atlieka – Lietuvos darbo birža, SADM.</p>
4. Tarpkultūrinių/pilietinių ryšių gerinimas darbo vietoje	-	-
5. Specialiai priderintos išsamios programos/planai/sutartys, nukreiptos į specifines ir (arba) pažeidžiamas grupes	<p>Parama judumui (nauja nuo 2017-07-01) – kompensuojamos kelionės išlaidos į darbo, stažuotės atlikimo vietą ar į teritorinės darbo biržos organizuojamus konsultavimo grupėms užsiėmimus ir atgal:</p> <p>1) bedarbiui įsidarbinus pagal darbo sutartį ar darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu;</p> <p>2) bedarbiui dalyvaujant remiamojo įdarbinimo</p>	<p>ADRPP pagal LR užimtumo įstatymą.</p> <p>Nauja nuo 2017-07-01.</p> <p>Finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis.</p> <p>Planuoja teritorinės darbo biržos.</p> <p>Įgyvendina teritorinės darbo biržos</p>

	<p>priemonėse arba stažuotėje;</p> <p>3) bedarbiui dalyvaujant jo individualiame užimtumo veiklos plane numatytuose konsultavimo grupėms užsiėmimuose;</p> <p>4) darbdaviui, įdarbinusiam teritorinės darbo biržos siunčiamą bedarbį ir patiriančiam bedarbio, esant jo sutikimui, vežimo į darbo vietą ir atgal išlaidas.</p>	<p>bedarbiai, darbdaviai.</p> <p>Stebėseną ir priežiūrą atlieka – Lietuvos darbo birža, SADM.</p>
6. Skatinimo priemonės migrantams ir darbdaviamas	<p>Remiamas įdarbinimas:</p> <p>įdarbinimas subsidijuojant – yra įdarbinamas teritorinės darbo biržos siūstas asmuo negrąžintinai kompensuojant darbdaviui dalį šio asmens darbo užmokesčio išlaidų, organizuojamas siekiant bedarbiams padėti įsitvirtinti darbo rinkoje.</p> <p>Darbdaviams, įdarbinusiems teritorinės darbo biržos siūstus asmenis, mokama subsidija darbo užmokesčiui, nurodytam įdarbinto asmens darbo sutartyje. Subsidijos darbo užmokesčiui dydis negali viršyti 2 MMA dydžių.</p>	<p>ADRPP pagal LR užimtumo įstatymą.</p> <p>Finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis.</p> <p>Planuoja teritorinės darbo biržos.</p> <p>Įgyvendina teritorinės darbo biržos, darbdaviai.</p> <p>Stebėseną ir priežiūrą atlieka – Lietuvos darbo birža, SADM.</p>
7. Savisamdos parama	<p>Parama darbo vietoms steigti:</p> <p>savarankiško užimtumo rėmimas organizuojamas, kai asmenys darbo vietas sau pirmą kartą steigia Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme apibrėžtose labai mažose įmonėse. Subsidija darbo vietai steigti mokama, kai darbo vietą sau pirmą kartą steigia bedarbiai iki 29 metų.</p> <p>Darbo vietų steigimo subsidijavimas, kai buvęs bedarbis, pradėjęs savo verslą ne vėliau kaip per 30 mėnesių nuo paskutinės registracijos teritorinėje darbo biržoje nutraukimo dienos, pirmą kartą darbo vietą steigia teritorinės darbo biržos siūstam bedarbiui įdarbinti.</p>	<p>ADRPP pagal LR užimtumo įstatymą.</p> <p>Finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis.</p> <p>Planuoja teritorinės darbo biržos.</p> <p>Įgyvendina bedarbiai iki 29 m., steigiantys sau darbo vietą ir įdarbinantys bedarbius, teritorinės darbo biržos.</p> <p>Stebėseną ir priežiūrą atlieka – Lietuvos darbo birža, SADM.</p>
8. Kitos darbo rinkos paslaugos	<p>Tarpininkavimas įdarbinant – paslaugos teikiamos siekiant padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti tinkamą darbą, o darbdaviams – tinkamų darbuotojų. Tinkami darbuotojai yra asmenys, įgiję tam tikrą kvalifikaciją/kompetenciją, turintys reikiamą darbo patirtį bei atitinkantys nustatytus reikalavimus konkrečiam darbui atlikti/pareigoms eiti.</p>	<p>DRP pagal LR užimtumo įstatymą.</p> <p>Planuoja ir įgyvendina teritorinės darbo biržos.</p> <p>Stebėseną ir priežiūrą atlieka – Lietuvos darbo birža, SADM.</p>

3 lentelė. Trečiųjų šalių piliečiai, turintys leidimą nuolat/laikinai gyventi LR, registruoti LDB ir gavę aktyvios darbo rinkos politikos paslaugas 2014 – 2017 m.

Paslauga	2014	2015	2016	2017
Įregistruota per metus	1535	1491	1523	1387
Įdarbinta neterminuotai	821	939	888	857

Įdarbinta terminuotai	7	42	48	78
Nusiųsta į ADRPP iš viso, iš jų:	190	242	217	197
- darbo įgūdžių įgijimo rėmimas	8	12	12	14
- darbo rotacija	1	2	-	.*
- įdarbinimas subsidijuojant	68	65	42	52
- profesinis mokymas	30	76	76	97
- viešieji darbai	83	87	87	34*

Lietuvos darbo biržos duomenys

*Priemonė galioja iki 2017 m. liepos 1 d.

2.2. PERSPEKTYVŪS LIETUVOJE ĮGYVENDINTŲ INTEGRACIJOS PRIEMONIŲ PAVYZDŽIAI

Prašome apibūdinti 1-2 priemones darbo integracijos srityje, aprašne daugiau kaip 6 priemones.

Darbo integracijos sritys:

1. Mokymai ir kvalifikacija (pvz. profesinis mokymas/mokymas darbo vietoje, kvalifikacijos/įgūdžių vertinimo pripažinimas (nereikia pateikti teisinių procedūrų), kova prieš didelės kvalifikacijos pasiūlos perteklių (įgūdžiai/kvalifikacija, atitinkantys rinkos poreikius), priemonės, skirtos pagreitinti trečiųjų šalių piliečių integraciją į darbo rinką, skaitmeniniai įrankiai).
2. (Tarpasmeninių) įgūdžių tobulinimas (pvz. su darbu susiję kalbos kursai ar kiti kalbos kursai siekiant gerinti galimybes darbo rinkoje, kompiuterinis raštingumas, saviugda).
3. Informacijos ir konsultacijų teikimas (pvz. žinių apie darbo rinką gilinimas, karjeros orientavimas, konsultacijos, mentorystė, koučingas, interneto puslapis, lankstinukai, IT programos).
4. Tarpkultūrinių/pilietinių ryšių gerinimo darbo vietoje įtraukimas (pvz. diskriminacijos prevencija ir supratimo apie įvairovę darbovietėje didinimas, pilietiniai/sociokultūriniai įvadiniai kursai, teikiami kaip įtraukimo darbovietėje dalis).
5. Specialiai priderintos priemonės, nukreiptos į specifinę trečiųjų šalių piliečių grupę (pvz. programos/planai/sutartys su skirtingais integracijos į darbo rinką elementais, pvz. moterims, pažeidžiamais asmenims).
6. Skatinimo priemonės migrantams ar darbdaviams (pvz. priemonės skatinti darbdavius samdyti migrantus ar migrantus imtis darbo).
7. Savisamdos parama (pvz. verslumo kursai, kursai apie tai, kaip įkurti įmonę).

Priemonių tipas:

1. Programa ir sisteminė priemonė (daugiametė/ilgo laikotarpio).
2. Projektai (ad-hoc).
3. Įstatymų leidybos/politikos (struktūrinė) priemonė.

Priemonė 1	
Apžvalga	
Pavadinimas	Profesinis mokymas
Tipas	Įstatymų leidybos/politikos (struktūrinė) priemonė
Sritis	Mokymai ir kvalifikacija
Prieiga	Asmenys, registruoti darbo biržoje bedarbiais ir užimti asmenys, norintys pakeisti darbdavį
Tikslinė grupė	☐ Specialiai pritaikyta integracijos į darbo rinką priemonė (tik trečiųjų šalių piliečiams) ☒ Vyraujanti integracijos į darbo rinką priemonė (visiems) Pagal LR užimtumo įstatymą, kuris taikomas ir trečiųjų šalių piliečiams, turintiems leidimą gyventi LR, kurie yra atleisti nuo pareigos įsigyti leidimą dirbti.
Apimtis	2017 m. priemonė taikyta 97 trečiųjų šalių piliečiams, bedarbiams, registruotiems darbo biržoje
Biudžetas	Finansuojamas Europos socialinio fondo lėšomis
Nuoroda	

Priemonė 1. K1. Prašome aprašyti, kaip trečiųjų šalių piliečiai gali gauti prieigą prie priemonės, ypač:

- Glaustai detalizuokite prieigos trečiųjų šalių piliečiams sąlygas ir procedūrą.

Pagal formaliojo profesinio mokymo programas profesinis mokymas organizuojamas trišalėje arba dvišalėje sutartyje numatytais sąlygomis. Trišalė sutartis sudaroma tarp teritorinės darbo biržos, darbdavio, kuris įdarbins bedarbį, ir bedarbio, kuris įsidarbins į laisvą darbo vietą. Kai bedarbiai siunčiami mokytis į Lietuvos darbo biržos nustatytų paklausių profesijų formaliojo profesinio mokymo programas arba kai bedarbiai nori pradėti dirbti teritorinės darbo biržos pasiūlytose ar jų pačių surastose darbo vietose ar dirbti savarankiškai, sudaroma dvišalė sutartis tarp teritorinės darbo biržos ir bedarbio. Bedarbių profesinis mokymas vykdomas profesinio mokymo teikėjo, kurį pasirenka pats bedarbis.

- Ar priemonė savanoriška, ar privaloma? Ar ji teikiama nemokamai, ar už mokestį?

Priemonė savanoriška ir teikiama nemokamai. Bedarbiams per visą profesinio mokymosi laikotarpį kartą per mėnesį mokama mokymo stipendija atsižvelgiant į lankytas valandas. Mokymo stipendijos dydis bedarbio pasirinkimu yra 0,6 MMA arba bedarbiui priklausanti nedarbo socialinio draudimo išmoka. Apmokamos kelionės, apgyvendinimo, privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepijimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidos.

- Jei taikytina, nurodykite, ar esama skirtumų tarp sąlygų, taikomų trečiųjų šalių piliečiams ir (ES) piliečiams.

Netaikoma.

- Ar yra kokių nors priežasčių, dėl kurių trečiosios šalies pilietis gali būti neįtrauktas/prarasti prieigą prie priemonės? Jei taip, kokios jos?

Jei nesilaiko teisės akte nustatytų reikalavimų (pav. negali be pateisinamos priežasties praleisti mokymu) (kaip ir LR piliečiams).

Priemonė 1. K2. Prašome glaustai apibūdinti kontekstą, kuriame pradėta priemonė:

- Kada ši priemonė buvo įdiegta ir kiek laiko ji truko/trunka?

Priemonė pradėta įgyvendinti 1991 m., priėmus pirmąjį LR Gyventojų užimtumo įstatymą. Šiuo metu priemonės vidutinė trukmė 3 – 4 mėn.

- Ar esama sąsajos su padidėjusiu migracijos srautu nuo 2015 m. (pvz. priemonė buvo sustabdyta dėl pasikeitusių prioritetų, sąlygos prieigai prie priemonės pasikeitė)?

Sąsają su padidėjusių migracijos srautu galėtų būti, nes pav. 2014 m. šioje priemonėje dalyvavo 30 trečiųjų šalių piliečių, 2016 m. – 76, o 2017 – 97 trečiųjų šalių piliečiai.

- Kokiam poreikiui patenkinti/kokiu tikslu buvo pradėta/jgyvendinta ši priemonė (pvz. darbo rinkos poreikiai valstybėje (narėje), poreikis integruoti trečiųjų šalių piliečius, integracijos politikų pokyčiai, migrantų/darbuotojų skatinimas)?

Priemonė buvo pradėta įgyvendinti siekiant patenkinti darbo rinkos poreikius, kai asmenys, negalėjo įsidarbinti dėl turimos kvalifikacijos ir kompetencijos, nes jos nebeatitiko laisvų darbo vietų poreikio, t.y. pasiūlos – paklausos suderinamumo tikslu.

- Kada teikiama priemonė (pvz. atvykus, nuo atvykimo iki (prašome nurodyti iki kada), nėra nustatyto laiko termino)?

Registruotiems darbo biržoje bedarbiams, ar užimtiems asmenims, kurie nori pakeisti darbą.

- Esminės veiklos.

Priemonė 1. K3. Prašome glaustai apibūdinti įgyvendinimo būdą, ypač:

- Kas ją įgyvendino (agentūra, valdžios institucija, NVO, privatus sektorius ir t.t.) ir kokios yra koordinacinės struktūros?

Įgyvendina teritorinės darbo biržos, profesinio mokymo paslaugas teikiančios mokymo įstaigos, darbdaviai.

- Jei taikytina, ar trečiųjų šalių piliečiams esama kokių nors kompensacijos (visiškos ar dalinės)/išlaidų dalijimosi galimybių?

Mokymo stipendijos trečiųjų šalių piliečiams mokamos kaip ir kitiems bedarbiams. (žr. Priemonė 1. K1).

- Kas ir kaip skleidžia apie ją informaciją trečiųjų šalių piliečiams?

Informacija apie profesinį mokymą pateikiama Lietuvos darbo biržos, teritorinių darbo biržų interneto svetainėse, mokymo paslaugų teikėjų (mokymo centrų, darbdavių) svetainėse.

Priemonė 1. K4. Prašome glaustai įvertinti iniciatyvos poveikį, ypač:

- Ar įgyvendino numatytus tikslus?

Manoma, kad taip.

- Pagrindiniai rezultatai.

2017 m. įsidarbino 97 užsieniečiai, baigę profesinio mokymo programas.

- Poveikio stebėseną ir vertinimą (prašome aprašyti vertinimo įrankius ir metodologiją, jei įmanoma, nurodykite, kokie rodikliai buvo priimti ir kaip jie buvo matuojami).

Lietuvos darbo birža vykdo šalies darbo rinkos ir įsitvirtinimo joje stebėseną, kartu su socialiniais partneriais svarsto ir teikia pasiūlymus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai.

- Įgyvendinimo metu kilę iššūkiai ir jiems pritaikytos priemonės.

Nėra informacijos.

- Tikimybė, kad priemonė tęsis. Jei netęsiama, prašome paaiškinti, kodėl.

Priemonė tęsiama.

Priemonė 2	
Apžvalga	
Pavadinimas	Tarpininkavimas įdarbinant
Tipas	Įstatymų leidybos/politikos (struktūrinė) priemonė
Sritis	
Prieiga	Ieškantys darbo asmenys, registruoti darbo biržoje
Tikslinė grupė	☐ Specialiai pritaikyta integracijos į darbo rinką priemonė (tik trečiųjų šalių piliečiams) ☒ Vyraujanti integracijos į darbo rinką priemonė (visiems) Pagal LR užimtumo įstatymą, kuris taikomas ir trečiųjų šalių piliečiams, turintiems leidimą gyventi LR, kurie yra atleisti nuo pareigos įsigyti leidimą dirbti.
Apimtis	2017 m. tarpininkaujant darbo biržoms neterminuotai buvo įdarbinta/įsidarbino 857, o terminuotai –78 trečiųjų šalių piliečiai.
Budžetas	Paslauga teikiama iš bendrųjų Lietuvos darbo biržos asignavimų.
Nuoroda	

Priemonė 2. K1. Prašome aprašyti, kaip trečiųjų šalių piliečiai gali gauti prieigą prie priemonės, ypač:

- Glaustai detalizuokite prieigos trečiųjų šalių piliečiams sąlygas ir procedūrą.
- Ar priemonė savanoriška, ar privaloma? Ar ji teikiama nemokamai, ar už mokestį?
- Jei taikytina, nurodykite, ar esama skirtumų tarp sąlygų, taikomų trečiųjų šalių piliečiams ir (ES) piliečiams.
- Ar yra kokių nors priežasčių, dėl kurių trečiosios šalies pilietis gali būti neįtrauktas/prarasti prieigą prie priemonės? Jei taip, kokios jos?

Paslauga savanoriška, teikiama nemokamai. Skirtumų tarp sąlygų, taikomų trečiųjų šalių piliečiams ir ES bei LR piliečiams nėra. Asmenys turi kreiptis į teritorinę darbo biržą.

Priemonė 2. K2. Prašome glaustai apibūdinti kontekstą, kuriame pradėta priemonė:

- Kada ši priemonė buvo įdiegta ir kiek laiko ji truko/trunka?
- Ar esama sąsajos su padidėjusiu migracijos srautu nuo 2015 m. (pvz. priemonė buvo sustabdyta dėl pasikeitusių prioritetų, sąlygos prieigai prie priemonės pasikeitė)?
- Kokiam poreikiui patenkinti / kokiu tikslu buvo pradėta / įgyvendinta ši priemonė (pvz. darbo rinkos poreikiai valstybėje (narėje), poreikis integruoti trečiųjų šalių piliečius, integracijos politikų pokyčiai, migrantų / darbuotojų skatinimas)?
- Kada teikiama priemonė (pvz. atvykus, nuo atvykimo iki (prašome nurodyti iki kada), nėra nustatyto laiko termino)?
- Esminės veiklos.

Paslauga pradėta teikti 1991 m., siekiant padėti įsidarbinti darbo ieškantiems asmenims

Priemonė 2. K3. Prašome glaustai apibūdinti įgyvendinimo būdą, ypač:

- Kas ją įgyvendino (agentūra, valdžios institucija, NVO, privatus sektorius ir t.t.) ir kokios yra koordinacinės struktūros?
- Jei taikytina, ar trečiųjų šalių piliečiams esama kokių nors kompensacijos (visiškos ar dalinės)/išlaidų dalijimosi galimybių?

- Kas ir kaip skleidžia apie ją informaciją trečiųjų šalių piliečiams?

Paslaugą teikia teritorinės darbo biržos. Informacija apie laisvas darbo vietas skelbiama Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje.

Priemonė 2. K4. Prašome glaustai įvertinti iniciatyvos poveikį, ypač:

- Ar įgyvendino numatytus tikslus?
- Pagrindiniai rezultatai.
- Poveikio stebėseną ir vertinimą (prašome aprašyti vertinimo įrankius ir metodologiją, jei įmanoma, nurodykite, kokie rodikliai buvo priimti ir kaip jie buvo matuojami).
- Įgyvendinimo metu kilę iššūkiai ir jiems pritaikytos priemonės.
- Tikimybė, kad priemonė tęsis. Jei netęsiama, prašome paaiškinti, kodėl.

Priemonė naudojami nemažas skaičius bedarbių, tame tarpe ir užsieniečių. Priemonė padeda nedirbančiam asmeniui susirasti darbą. Nebuvo atlikta priemonės vertinimų. Priemonė tęsiama.

2.3. PRIVATAUS SEKTORIAUS INICIATYVOS, SKIRTOS PALENGVINTI TREČIŪJŲ ŠALIŲ PILIEČIŲ INTEGRACIJĄ Į DARBO RINKĄ

4 lentelė. Privataus sektoriaus organizacijas/įmones apibūdinantys rodikliai

Privataus sektoriaus organizacijos tipas	Pramonės sektoriai
Nacionalinė	Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė
Tarptautinė (pvz., su dukterinėmis įmonėmis valstybėse (narėse))	Energija ir vanduo
Privataus sektoriaus organizacijos dydis	Gamyba
Mikro: <10 darbuotojų	Statyba
Maža: 10-49 darbuotojai	Didmeninė ir mažmeninė prekyba, viešbučiai ir restoranai
Vidutinė: 50-249 darbuotojai	Transportas ir ryšiai
Didelė: >250 darbuotojų	Finansinės ir verslo paslaugos
Pavydžinės kategorijos	Viešasis administravimas, švietimas ir sveikata
Žemos kvalifikacijos darbuotojai	Darbo namų ūkyje sektorius
Vidutinės kvalifikacijos darbuotojai	Kitos paslaugos
Aukštos kvalifikacijos darbuotojai	
Sezoniniai darbuotojai	
Piliečių ir trečiųjų šalių piliečių šeimos nariai	
Namų ūkyje dirbantys darbuotojai	

K13. Vadovaujantis glaustu antrinių išteklių ir konsultacijų su susijusiomis suinteresuotomis šalimis tyrimu, ar žinote apie kokias nors privataus sektoriaus iniciatyvas jūsų valstybėje (narėje), remiančias ar padedančias į darbo rinką integruoti trečiųjų šalių piliečius, patenkančius į šios studijos sritį?

Remiantis konsultacijomis su privataus sektoriaus įmonėmis, šios teigia kad turi tik bendrą suformuotą palaikymo sistemą savo darbuotojams, atvykstantiems iš trečiųjų šalių. Įmonės dažniausiai vykdo supažindinimo renginius, pataria migracijos, mokesčių, sveikatos draudimo ir kitais klausimais. Pagrindinis išreikštas iššūkis buvo tai, jog trūksta prieinamos reikalingos informacijos anglų kalba, kuri būtų esminė siekiant žmogui susipažinti su mokestiniais, sveikatos draudimo ir kitais reikalavimais.

K14. Iš kurių pramonės sektorių buvo pasirinktos atvejų studijos ir koku pagrindu buvo atlikta tokia atranka?

Buvo apklaustos 7 privačiame sektoriuje veikiančios įmonės, kuriose yra įsidarbinę darbuotojai iš trečiųjų šalių. Tam buvo suorganizuotas vienas susitikimas. Dauguma kompanijų veikia paslaugų sektoriuje.

Privatus sektorius – Priemonė 1	
Apžvalga	
Pavadinimas	Įvairovės ir įtraukimo komitetas Western Union padalinyje Vilniuje, Lietuvoje
Įmonės dydis	Didelė: >250 Darbuotojų
Įmonės tipas	Tarptautinė
Sektorius	Finansinės ir verslo paslaugos
Sritis	Informacijos ir konsultacijų tiekimas
Prieiga	Visi darbuotojai iš užsienio turi prieigą prie komiteto teikiamų paslaugų
Tikslinė grupė	☐ Žemos kvalifikacijos, ☐ Vidutinės kvalifikacijos, ☒ Aukštos kvalifikacijos ☐ Specifinė grupė, tokia kaip pažeidžiami, jauni, moterys, sezoniniai darbuotojai ir t.t.
Apimtis	Kita (pvz., įmonės viduje, darbo biure) Paslaugos darbuotojams iš užsienio reikiamos kompanijos viduje
Biudžetas	Visos paslaugos teikiamos savanorišku principu.
Nuoroda	

Privatus sektorius – Priemonė 1. K1. Prašome glaustai apibūdinti pagrindinį priemonės bruožą, ypač:

- Tikslinė užimtumo fazė (trečiųjų šalių piliečių pritraukimas/samdymas, parama karjeros pradžioje, tęstinis ugdymas, sąlygų prieigai prie nacionalinių profesinių tinklų sudarymas).
- Tikslas ir pagrindinės veiklos.
- Bendradarbiavimo struktūra (pavyzdžiui, jei priemonė įgyvendinama bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis, įskaitant darbuotojus ar darbdavių organizacijas, prekybos rūmus, NVO ir t.t.).

d) Kaip trečiųjų šalių piliečiai gali pasinaudoti priemone? Ar jie yra atrenkami?

Įvairovės ir įtraukimo komitetas Western Union kompanijoje buvo įsteigtas prieš 2,5 metų. Komitetas turi du tikslus: visokeriopos pagalbos teikimas darbuotojams, atvykusiems dirbti iš kitų šalių, ir siekis pritraukti darbuotojus iš užsienio, turinčius reikiamus įgūdžius.

Dalyvavimas komiteto veikloje vyksta savanorišku principu.

Komitetas konsultuoja klausimais, liečiančiais visas įdarbinimo ir integracijos į visuomenę sritis. Pavyzdžiui, komitetas paruošė informacinius paketus apie gyvenimą Vilniuje. Tuose leidiniuose savo patirtimi apie gyvenimą dalinasi esami darbuotojai. Vėliau yra teikiama pagalba tvarkantis imigracijos procedūras ir kitus su perkėlimu susijusius klausimus (apgyvendinimas, sveikatos draudimas, mokesčių sistema ir t.t.). Taip pat komitetas bendradarbiauja su atsakingomis valstybinėmis institucijomis (Migracijos departamentu, Darbo birža, Mokesčių inspekcija) tam, kad jos paaiškintų esamą tvarką atvykusiems užsieniečiams. Tokie susitikimai vykdomi klausimų/atsakymų principu. Komitetas taip pat vykdo su multikultūralizmu susijusius mokymus, siekiančius supažindinti savo darbuotojus su darbu įvairialypėje darbovietėje.

Kompanija bendradarbiauja su Go Vilnius komanda. Go Vilnius – tai oficiali Vilniaus miesto plėtros komanda.

Visi darbuotojai iš užsienio turi prieigą prie šių teikiamų paslaugų.

Privarus sektorius – Priemonė 1. K2. Prašome glaustai įvertinti iniciatyvos poveikį, ypač:

- a) Aprašykite, ar priemonė buvo vertinta; jei taip, kokios buvo padarytos išvados, kokie stebėsenos ir vertinimo įrankiai (savęs vertinimas, išorinis vertinimas) pasitelkti (prašome, jei įmanoma, konkrečiai nurodyti rodiklius, kuriais remtasi).
- b) Detalizuokite pasiektus nustatytus tikslus bei pagrindinius rezultatus.
- c) Detalizuokite iššūkius ir pritaikytas priemones (pvz. struktūriniai barjerai/pagalbinės priemonės, mokesčių sistemos-subsidijos trūkstumoms lėšoms kompensuoti, mokesčių paskatos ir t.t.).

Komitetas vykdo apklausas. 2017 m. atliktas darbuotojų užsieniečių tyrimas (N=120) parodė, kad 3 dažniausiai patiriamos problemos, susijusios su integracija, yra: 1) imigracijos procedūros; 2) mokesčių klausimai; 3) būstas.

Išvados

K15. Šios studijos tikslų atžvilgiu, kokias išvadas padarytumėte iš savo pateiktos informacijos?

1. Užsieniečiai sudaro nedidelę dalį Lietuvos gyventojų. Lietuvoje 2018 m. pabaigoje gyveno 49,4 tūkst. užsieniečių ir jie sudarė 1,8 proc. nuo visų gyventojų. Tačiau pastaraisiais metais atvykstančių užsieniečių skaičius nuolat auga, ypač atvykstančių darbo tikslais, nes Lietuva susiduria su darbo jėgos trūkumu. Absoliuti dauguma atvykstančių užsieniečių dirba paslaugų sektoriuje (tolimųjų reisų vairuotojais) ir atvyksta į Lietuvą laikinai. Taip pat darbo tikslais atvykęs užsienietis pasibaigus darbo santykiams arba netekus darbo privalo išvykti iš Lietuvos. Darbuotojai užsieniečiai į Lietuvą atvyksta pas konkretų darbdavį, todėl integracijos į darbo rinką šioje fazėje priemonės jiems nėra aktualios. Tačiau jiems būna aktualios integracijos į visuomenę priemonės. Šiuo metu jie gali mokytis lietuvių kalbos, Konstitucijos pagrindų ir dalyvauti kitokioje edukacinėje veikloje. Pagal įprastą tvarką prieiga prie šių integracijos priemonių yra atvira atvykstantiems darbuotojams iš užsienio, jų šeimų nariams, studentams ir kitiems užsieniečiams, nuolat gyvenantiems Lietuvoje. Šiuo metu yra ruošiamos priemonės skirtos pritraukti ir išlaikyti aukštos kvalifikacijos darbuotojus ir talentus.
2. Iki 2018 m. pabaigos Lietuva neturėjo valstybinės užsieniečių (išskyrus prieglobstį gavusius užsieniečius) integracijos strategijos ar veiksmų plano. 2018 m. gruodžio 21 d. Socialinės apsaugos ir darbo ministras gruodžio 2018 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. A1-755 patvirtino „Užsieniečių integracijos į visuomenę 2018–2020 metų veiksmų planą“. Plane numatytos 34 priemonės skirtos visų užsieniečių integracijai gerinti. Nors dauguma priemonių numatytos prieglobstį Lietuvoje gavusiems asmenims, tačiau įtraukta ir priemonių skirtų visiems užsieniečiams integruoti į darbo rinką (pvz., mokymai kaip steigti verslą, mokymai darbdaviams apie užsieniečių integracijos procesus, tobulinti reglamentuojamų kvalifikacijų pripažinimo įstatymą). Kadangi planas buvo patvirtintas metų pabaigoje, nėra galimybės detaliau įvertinti priemones. Tą bus galima padaryti 2019 metais.
3. LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija yra atsakinga už užsieniečių integraciją. Darbo birža ir jos padaliniai atsakingi už užsieniečių integraciją į darbo rinką. Šiuo metu bendrą užsieniečių integraciją Lietuvoje vykdo nevyriausybinis sektorius iš projektinių lėšų. 2016 m. iš PMIF 2014–2020 metų nacionalinės programos buvo skirtas finansavimas 3 projektams pagal veiksma „Paslaugų trečiųjų šalių piliečiams teikimas“, kurių metu įsteigti užsieniečių integracijos centrai Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje, t.y. yra sukurtas užsieniečių konsultavimo tinklas. Šie centrai teikia įvairiapusiškas paslaugas trečiųjų šalių piliečiams – profesinis orientavimas, teisinės konsultacijos, mokymai (lietuvių kalba, konstitucija, lyderystė).
4. Lietuvoje nėra valstybinių specialių programų, skirtų palengvinti užsieniečių įsitraukimą į darbo rinką. Trečiųjų šalių piliečiams, turintiems leidimą laikinai arba leidimą nuolat gyventi Lietuvoje, darbo rinkos paslaugos ir užimtumo rėmimo priemonės teikiamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymu, t.y. jie gali naudotis tomis pačiomis paslaugomis kaip ir ES ar LR piliečiai. Šiuo metu yra rengiamos priemonės, orientuotos į aukštos kvalifikacijos užsieniečių pritraukimą ir išlaikymą Lietuvoje.
5. Nauja LR Vyriausybės programa, patvirtinta 2017 kovo 13 d., kaip vieną iš prioritetų nurodo aukštos kvalifikacijos darbuotojų ir talentų įtraukimą ir išlaikymą Lietuvoje. Investuok Lietuvoje, kuri yra atskaitinga LR Ūkio ministerijai, yra pavesta parengti konkrečių priemonių pasiūlymus. Investuok Lietuvoje yra parengusi ir pristatė priemones, skirtas aukštos kvalifikacijos užsieniečiams pritraukti ir išlaikyti. Šios bus pristatytos Vyriausybei, kuri priims sprendimą dėl priemonių taikymo.
6. Lietuvos darbo biržos duomenimis 2017 m. buvo įdarbinti 935 užsieniečiai, iš jų 52 įdarbinti subsidijuojant. 97 užsieniečiai pasinaudojo profesinio mokymo paslauga. Šie skaičiai rodo, kad užsieniečiai naudojami Darbo biržos teikiamomis paslaugomis. Vis dėlto būtina pastebėti, kad kol kas didžioji dauguma užsieniečių atvyksta iš kultūriškai ir kalbiškai artimų šalių ir gali susikalbėti rusų ar anglų kalba. Tačiau galimybė gauti informacijos ar paslaugą nešnekant valstybine kalba Lietuvoje ribota. Tai apsunkina užsieniečių naudojimąsi teikiamomis paslaugomis.
7. Kaip gerosios praktikos buvo išskirtos profesinis mokymas ir tarpininkavimas įdarbinant. Šiomis paslaugomis naudojasi ir užsieniečiai.
8. Privačiame sektoriuje dažniausiai įgyvendinamos priemonės susijusios su atvykstančių darbuotojų informavimu ir konsultavimu.

Europos migracijos tinklas (EMT) – tai Europos Komisijos, ES valstybių narių ir Norvegijos migracijos ekspertų tinklas, kurio tikslas rinkti, analizuoti ir dalintis naujausia, objektyvia, patikima ir palyginama informacija apie migraciją ir prieglobstį siekiant prisidėti prie Europos Sąjungos politikos formavimo ir visuomenės informavimo šiose srityse.

Lietuvoje EMT Nacionalinio informacijos centro (NIC) funkcijas LR Vyriausybės nutarimu vykdo Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) Vilniaus biuras glaudžiai bendradarbiaudamas su LR vidaus reikalų ministerija, Migracijos departamentu bei Valstybės sienos apsaugos tarnyba. EMT NIC bendradarbiauja ir su kitomis vyriausybėmis ir nevyriausybėmis institucijomis, dirbančiomis migracijos srityje.
